Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	17Co/127/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6623203016
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zita Nagypálová
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2025:6623203016.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., zastúpený Advokátska kancelária BUGRI s. r. o., so sídlom Námestie SNP 14/23, 960 01 Zvolen, IČO: 56 434 995, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5 908,05 € s príslušenstvom o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 24C/19/2023-197 z 11. septembra 2024, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku, ktorým žalobe čiastočne vyhovel, potvrdzuje.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v III. výroku o nároku žalobcu voči žalovanému na náhradu trov konania mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 95,08 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe o zaplatenie sumy 5 908,05 €, ktorú si žalobca od žalovaného uplatňoval z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej mu porušením práva Európskej únie a Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „smernica“), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „zákon č. 315/2001 Z. z.“ alebo „zákon o Hasičskom a záchrannom zbore“). Žalobca uvádzal, že štátnu službu v služobnej hodnosti nadporučík vo funkcii hasič záchranár v čate A vykonáva na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru Lučenec od 1. mája 2008. Služobný (pracovný) čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru je rozvrhnutý nerovnomerne spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby v rozsahu 17, resp. 16 hodín, za ktorým nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku v rozsahu 7, resp. 8 hodín. Celkovo v rámci jednej pracovnej zmeny tak strávi hasič na pracovisku minimálne 24 hodín. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny mu ako hasičovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“) v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov alebo pri náhlych nepredvídateľných udalostiach. Na jeho pracovisku pôsobia tri hasičské zmeny a vzhľadom na takéto rozvrhnutie služobného času každá hasičská zmena mesačne odslúži aspoň 10 pracovných zmien, niekedy až 11. Počas týždňa odslúži hasič dve, niekedy tri zmeny týždenne, čo znamená, že

v službe strávi hasič minimálne 240 hodín pri 10 zmenách za mesiac a 264 hodín mesačne pri 11 zmenách na mesiac. Do tohto rozvrhu pritom nie sú zahrnuté hodiny nadčasov a potom sa javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Za žalované obdobie od júla 2020 do mája 2023 odpracoval žalobca celkom 1740,09 hodín služobnej pohotovosti (1697,18 hodín určenej + 42,91 hodín nariadenej). Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia dosiahol hodnotu 49,26 hodín týždenne a pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru, tak ako to ustanovuje § 85 ods. 2 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín v zmysle článku 6 písm. b) smernice. Nezapočítanie odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času je v rozpore s článkom 2 ods. 1 smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“). V dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku mu vznikla škoda v podobe ujmy – straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas upravený článkom 6 písm. b) smernice rešpektovaný. Dlhoročne dochádza k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život práve v príčinnej súvislosti s nezapočítaním odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času. Požadovaná náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje z jeho pohľadu len veľmi čiastočnú a obmedzenú náhradu utrpenej ujmy. Súdny dvor Európskej únie vo veci C-429/09 Günter Fuß judikoval, že už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na domáhanie sa a priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) smernice, bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu. Nakoľko k porušovaniu smernice dochádzalo v prvom rade nezapočítaním služobnej pohotovosti do služobného času, výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy si žalobca vyčíslil ako súčin hodín určenej služobnej pohotovosti 1697,18 a 20 %, resp. 35 % z príslušnej časti jeho služobného platu za každú konkrétnu hodinu. Po prepočte predstavuje náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch len 3,48 € za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do služobného času.

1.1 Zo žalovaným prednesenej obrany považoval súd prvej inštancie za dôvodnú len námietku premlčania týkajúcu sa časti nároku vo výške 145,12 € za mesiac júl 2020 majúc za to, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) sa viaže k okamihu, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na zachovanie priemerného pracovného (služobného) času podľa článku 6 písm. b) smernice a nemá žiaden súvis s výplatným termínom. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za mesiac júl 2020 v sume 145,12 € uplatnil žalobca podaním žaloby na súde až 08.08.2023, v tejto časti bola námietka premlčania vznesená žalovaným dôvodná.

1.2 Po posúdení nároku v ostatnej časti podľa článku 7, 40, 144 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „zákon č. 460/1992 Zb.“ alebo „Ústava SR“), § 85, § 86, § 92, § 103, § 116, § 122, § 135e zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, § 11, § 13, § 853 Občianskeho zákonníka a článkov 1, 2, 6, 16, 17, 18, 19 smernice 2003/88/ES súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 762,93 €, keď základ nároku na náhradu škody v dôsledku porušenia práv žalobcu plynúcich z článku 2 a 6 písm. b) smernice považoval za preukázaný. Súdny dvor Európskej únie judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1. cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2. existencia škody, 3. priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Súd prvej inštancie dôvodil, že články 2 a články 6 písm. b) smernice predstavujú pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, ktorý zahŕňa aj nadčasy, pracovnú pohotovosť a od týchto ustanovení nie je možné sa v žiadnom prípade odchýliť ani pri činnosti hasičov. SD EÚ vo veci C-429/09 vyslovil názor, že už samotná skutočnosť, že určitý pracovník odpracuje v priemere viac ako 48 hodín týždenne napĺňa podmienku dostatočne závažného porušenia práva únie a teda takýto pracovník (ani žalobca) nie je povinný preukazovať, aké konkrétne následky na jeho život uvedené porušenie smernice zanechalo; žalobca tak napriek tomu urobil. Z jeho výpovede vyplynulo, že nemá dostatok času na manželku, dvoch synov, vlastnú regeneráciu ani na svoje koníčky. Kritériá na určenia rozsahu odškodnenia v zmysle judikatúry SD EÚ vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri

porušovaní práva Európskej únie, z uvedeného dôvodu bolo možné prijať argumentáciu žalobcu, že o jeho nároku je možné analogicky podľa § 853 OZ rozhodnúť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich právo na ochranu osobnosti. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovi v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním článku 2 a článku 6 písm. b) smernice vznikla nemajetková ujma, nakoľko dlho boli porušované jeho základné osobnostné práva – právo na ochranu zdravia, na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a na primeraný odpočinok po práci, ako aj právo na vedenie súkromného života. V zmysle § 13 OZ môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že Slovenská republika neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transponované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste a bolo dôvodné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštancie odmietol námietku žalovaného, že medzi porušením práva únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca sám neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody a teda nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody. Na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra SD EÚ, rozsudky C-429/09 a C-445/06, z ktorých vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo únie a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel.
1.3 Náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv. Slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení práva Európskej únie. Súd sa z uvedeného dôvodu stotožnil s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice mu vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti a takáto žaloba musí smerovať voči členskému štátu Európskej únie. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu na strane členského štátu EÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu (v zmysle rozhodnutí SD EÚ vo veciach C-302/97, C-424/97 a C-224/01). Pasívne legitimovanou v spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán, do pôsobnosti ktorého patrí Hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Spor o náhradu škody z dôvodu porušenia únioového práva patrí do právomoci súdu, pretože v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o predmete sporu.
1.4 Z výplatných pások, plánu služieb žalobcu súd prvej inštancie zistil, že v období 07/2020 – 12/2020 dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 48,43 hodín, v období 01/2021 – 06/2021 dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 49,09 hodín, v období od 07/2021 – 12/2021 odpracoval žalobca v priemere 50,06 hodín týždenne. V období 01/2022 – 06/2022 dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 51,97 hodín. Za obdobie 07/2022 – 12/2022 dosiahol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 49,44 hodín a v období 01/2023 – 06/2023 pripadá na jeden týždeň odpracovaných 48,62 hodín. Z uvedených prepočtov považoval súd prvej inštancie za preukázané, že v žalovanom období došlo k prekročeniu maximálneho 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času na strane žalobcu, čo odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnostných práv sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presne matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry – osobnosti jednotlivca. Výpočet náhrady nemajetkovej ujmy uvádzaný žalobcom preto súd prvej inštancie posudzoval z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca na základe tohto výpočtu dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv. Skutočnosť, že žalobca založil výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy na danom spôsobe výpočtu, ktorý si sám stanovil neznamená, že si v skutočnosti uplatnil mzdový nárok. Súd prijal názor, že žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližšie vypočítateľným v zmysle ustanovení zákona o Hasičskom a záchrannom zbore. S výškou náhrady nemajetkovej ujmy sa súd prvej inštancie stotožnil. Mal za to, že uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva žalobcu. Výška nemajetkovej ujmy požadovaná žalobcom spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušenie práva žalobcu. Súd

prvej inštancie zohľadnil, že vzniknutú ujmu by vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvaniu za závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste žalobcu v jeho postavení. Pri rozhodovaní zohľadnil súd prvej inštancie aj právoplatné rozhodnutia súdov v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici.
1.5 Návrhu žalovaného, aby podľa § 232 ods. 3 C. s. p. predĺžil súd paričnú lehotu na plnenie, vyhovené nebolo. Skutočnosť, že žalovaný musí konať pri uhrádzaní peňažných plnení v zmysle interných predpisov nepredstavuje podľa názoru súdu prvej inštancie odôvodnený prípad na predĺženie lehoty na plnenie.
1.6 Ako nedôvodnú vyhodnotil súd prvej inštancie námietku miestnej nepríslušnosti vznesenú žalovaným s odôvodnením, že pre určenie miestnej príslušnosti bolo rozhodujúce, kde žalobca vykonáva funkciu hasiča a kde nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Miestom výkonu služobnej činnosti žalobcu je Lučenec, ktorý patrí do územnej pôsobnosti Okresného súdu Lučenec.
1.7 Podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok priznal súd prvej inštancie právo na náhradu trov konania žalobcovi voči žalovanému v rozsahu 95,08 %, ktorý predstavuje pomer jeho úspechu v spore. Aj keď predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, k zamietnutiu časti uplatneného nároku nedošlo na základe úvahy súdu o výške nároku, ale na základe dôvodne vznesenej námietky premlčania žalovaným.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie, v ktorom opierajúc sa o odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku zopakoval svoju obrannú argumentáciu z konania pred súdom prvej inštancie o nedostatku právomoci všeobecného súdu Slovenskej republiky posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie a to ani ako otázku predbežnú z dôvodu, že dôsledky aplikácie záveru vysloveného súdom prvej inštancie o nesprávnej transpozícii smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje iba individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Ak sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci patrí posudzovanie takto nastolenej otázky [či zákon č. 315/2001 Z. z. prebral smernicu 2003/88/ES (ne)správne], jeho rozhodnutie vykazuje znaky arbitrárnosti. Súd prvej inštancie sa podľa názoru žalovaného nesprávne vysporiadal s ním vznesenou námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, keď nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“; v prvom prípade ide o transponovanie, t. j. prebratie konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu a v druhom prípade o použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica 2003/88/ES bola prebratá do zákona č. 315/2001 Z. z. nesprávne, malo byť porovnané znenie zákona o Hasičskom a záchrannom zbore v znení pred účinnosťou, ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) smernice 2003/88/ES. Žalobca pripúšťa, že zákon č. 315/2001 Z. z. výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času ani neobsahuje ustanovenie stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. To však podľa žalovaného neznamená, že smernica 2003/88/ES bola do zákona č. 315/2001 Z. z. prebratá nesprávne. Aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala, povinnosťou štátu nebolo skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice 2003/88/ES do textu zákona č. 315/2001 Z. z. aj vzhľadom na priamy účinok smernice Európskej únie. Smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale nesprávne aplikovaná, napríklad zamestnávateľom. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody. Preto bolo potrebné rozlišovať prebratie a aplikáciu smernice. Slovenská republika pri prebratí smernice 2003/88/ES neporušila žiadne predpisy; pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky uplatňované v tomto konaní. Žalobca mzdové nároky vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu skrýva za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice na pracovnoprávny vzťah žalobcu. Súd prvej inštancie zamieňa Slovenskú republiku a Ministerstvo vnútra SR ako dva samostatné subjekty, preto nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v tomto konaní.
2.1 Rozsah pôsobnosti smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 smernice 89/391/EHS, ako aj negatívne v článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Podľa názoru žalovaného sa smernica 2003/88/ES neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené, tak ako to tvrdí žalobca. Žalovaný tvrdí, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 tejto smernice z dôvodu,

že štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov policajného zboru, ako aj profesionálnych vojakov. Úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia možno subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Vyplýva to z ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a), d) zákona č. 315/2001 Z. z. a zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme. Rozhodnutie SD EÚ vo veci C-429/09 Günter Fuß sa týka mestského hasiča, preto ho nie je možné považovať za smerodajné. Režim výkonu hasičských činností v štruktúre mestských hasičov sa úplne odlišuje od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, ktorého zriaďovateľom je štát a sú im poskytované rôzne osobitné výhody od „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia ako príslušníkom policajného zboru. V otázkach služobného času a odmeňovania sa smernica 2003/88/ES na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Táto oblasť je v plnej miere pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil pôsobnosť smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje.

2.2 Žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody, ktorú v žalobe stanovil veľmi nejasným spôsobom. Žalobca tvrdí, že mu škoda vznikla tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Ak aj súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa žalobcovi zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplývajú všeobecné podmienky pre úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Tieto podmienky sú definované takto: 1. cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie je dostatočne závažné a 3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcovi existuje príčinná súvislosť. K forme a spôsobu výpočtu náhrady škody SD EÚ v rozhodnutí C-429/09 Günter Fuß dôvodil, že smernica 2003/88/ES neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, preto vznik škody musí posudzovať vnútroštátny súd podľa zásad rovnocennosti a efektivity a musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Pre záver, či a v akej miere došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas bolo potrebné zo strany žalobcu preukázať, či v rozhodnom období skutočne pracoval žalobca nad takýto limit. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých nebol k dispozícii zamestnávateľovi, preto v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalobca vychádzal v žalobe iba z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času, ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Žalovaný opätovne zdôrazňuje, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ služobný zásah nariadený nie je, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Znamená to, že žalobca nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce.

2.3 V konaní bolo potrebné zistiť, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva nepracovať nad maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas, pretože nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú hodinami nad maximálny limit pracovného času. Pri výpočte týždenného pracovného času treba počítať s referenčnými obdobiami, nie každomesačne, ako to robí žalobca. Žalobca pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie v rozsahu 12 mesiacov, čo je v rozpore so smernicou 2003/88/ES a z uvedeného dôvodu považuje žalovaný žalobcom predložené údaje o priemernom týždennom pracovnom čase za irelevantné. Výpočet náhrady nemajetkovej ujmy predkladaný žalobcom je mätúci a predstavuje skôr doplatenie mzdového nároku a nie vyčíslenie nemajetkovej ujmy. Spôsobom výpočtu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 315/2001 Z. z. žalobca žiada akési odškodnenie vo forme doplatku (mzdový nárok) a nie nemajetkovú ujmu. Pre žalovaného je nepochopiteľné, prečo žalobca vyčísľuje náhradu nemajetkovej ujmy podľa celkového počtu hodín odslúženej služobnej pohotovosti a ním uplatnenú náhradu vo výške 5 762,93 € považuje žalovaný za absolútne neprimeranú a privysokú a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podstatne vyššia. Žalovaný sa domnieva, že žalobca svoju ujmu v skutočnosti

vidí v tom, že nebol za odslúženú určenú služobnú pohotovosť dostatočne ohodnotený a nie v tom, že mal byť prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas.
2.4 Žalobca v konaní nekonkretizoval ujmu, ktorá mu mala v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s nesprávnym prebratím smernice vzniknúť. Žalobca apeloval na nedostatok času, ktorý by mohol tráviť so svojimi blízkymi, avšak bližšie neuviedol, akým spôsobom, t. j. neuviedol, na aké aktivity a aké povinnosti mu čas nemá zostať práve a výlučne v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s nesprávnym prebratím smernice. Skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkom, ktoré však nijako nepopísal ani nepomenoval, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia smernice. Medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Žalovaný zastáva názor, že súd prvej inštancie nezohľadnil žalobcom tvrdené skutočnosti a tomu zodpovedajúce námietky nepreukázania nemajetkovej ujmy a jej výšky zo strany žalovaného a týmito sa nijakým spôsobom nevysporiadal, čím žalovanému odňal právo na spravodlivé súdne konanie a presvedčivé zdôvodnenie právneho názoru súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával a potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa, čo však žalobca vo svojej žalobe nežiada a domáha sa len finančného odškodnenia.
2.5 Žalovaný žiada, aby odvolací súd v prípade, že sa s námietkami žalovaného nestotožní, priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume nižšej. Priemerná výška doposiaľ priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v skutkovo a právne obdobných veciach predstavuje sumu 1 000,- až 2 500,- €. V prvom rade sa však žalovaný domáha zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie a zamietnutia žaloby v celom rozsahu.

3. K odvolaniu žalovaného sa žalobca vyjadril v podaní z 25.10.2024, v ktorom označil rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a zákonné, odvolanie žalovaného za nedôvodné v celom rozsahu. Argumentáciu žalovaného o nedostatku právomoci všeobecného súdu rozhodnúť o náhrade škody pre porušenie práva únie vyvracia judikatúra Súdneho dvora Európskej únie vo veci Simmenthal a naň nadväzujúce rozhodnutia. Základom zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu porušením práva EÚ jednotlivcovi podľa judikatúry SD EÚ je absolútna objektívna zodpovednosť členského štátu za takto vzniknutú škodu. Aj v rozsudku C-429/09 Günter Fuß je vyslovený názor, že práve vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby posúdil, či existuje príčinná súvislosť medzi porušením článku 2 ods. 1 a článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a škodou vo forme straty času odpočinku. Žalovaný v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti k nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, s ktorými by sa už nevyporiadal súd prvej inštancie. Žalovaný opakovane uvádza, že smernica 2003/88/ES sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje a žalobca túto námietku naďalej odmieta a tvrdí, že smernica sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov a ich činnosť nespadá pod osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, ako to účelovo a zavádzajúco tvrdí žalovaný. Žalovaný opakovane prezentuje tzv. určenú služobnú pohotovosť ako nejakú formu odpočinku zásahových hasičov, čo je úplne zavádzajúce a nevyznieva inak než tak, že žalovaný doslova znevažuje prácu hasičov a jej náročnosť. Je pritom nesporné, že ako hasič žalobca vykonáva určenú služobnú pohotovosť výlučne na pracovisku na hasičskej stanici, ktorú nemôže opustiť a po celý čas trvania určenej služobnej pohotovosti musí byť oblečený v služobnej rovnošate, pripravený do 1 min. sa obliecť do 20 kg vážiaceho zásahového odevu a vyraziť na vykonanie služobného zákroku, pritom sa mu tento čas nezapočítava do odpracovaného času a žalovaný ho za pracovný čas nepovažuje. Záväzný výklad smernice zo strany SD EÚ ohľadne právneho posúdenia takej služobnej pohotovosti, o akú ide v prípade žalobcu, nie je žalovaný schopný zvrátiť. Žalovaný účelovo tvrdí, že sa žalobca domáha mzdového nároku. Rozhodujúce skutkové a právne tvrdenia, z ktorých žalobca vyvodzuje uplatnený nárok neboli a nie sú založené na tom, že by žalobca bol nedostatočne ohodnotený za výkon služobnej pohotovosti. K ujme na osobnostných právach žalobcu dochádza práve v dôsledku dlhoročného a fakticky sústavného prekračovania maximálnej hranice priemerného týždenného služobného času. Práve odvíjanie žalovanej sumy od súčtu hodín odpracovanej, avšak do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti, ktorú každý hasič vykonáva počas každej 24 hodinovej služobnej zmeny zohľadňuje tú základnú skutočnosť, že nepovažovaním služobnej pohotovosti za pracovný čas bol porušovaný článok 2 ods. 1 smernice a následne v dôsledku nezapočítania služobnej pohotovosti do odpracovaného času bol prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času porušovaný aj článok 6 písm. b) smernice. Nárok uplatnený žalobcom nie je možné považovať za neprimeraný. Na porovnanie výšky žalovaného nároku s minimálnymi mzdovými nárokmi žalobca poukázal už vo vyjadrení z 12.12.2023. Možností porovnania je pritom viacero. Ak by sa porovnala prisúdená suma

s dĺžkou samotného žalovaného obdobia, po ktorý protiprávny stav trval, žalobca jeho následky znášal v dĺžke 35 mesiacov. Pri takomto porovnaní predstavuje prisúdené odškodnenie sumu 165,- € za mesiac.
3.1 Smernica 2003/88/ES bola do vnútroštátnej právnej úpravy zákona o Hasičskom a záchrannom zbore transponovaná iba formálne, deklarovaním jej prebratia, pretože ciele sledované smernicou (rešpektovanie vymedzenia pojmu „pracovný čas“ v zmysle článku 2 ods. 1 v spojení s ods. 2 smernice a neprekračovanie maximálne 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času v zmysle článku 6 písm. b/ smernice) dosahované nie sú. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore ustanovenia článku 2 ods. 1 a 2 a článku 6 písm. b) smernice nerešpektuje, o čom žalovaný nepochybne vie; už len samotný spôsob, akým je vo všeobecnosti rozvrhovaný služobný čas hasičov na prvý pohľad zjavne vylučuje dodržanie a neprekročenie maximálne 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času. Žalobca považuje za neakceptovateľné, že žalovaný štát, ktorý porušuje dlhoročne svoje povinnosti a vedome nerieši a udržiava ním vyvolaný protiprávny stav vyčíta žalobcovi ako jednotlivcovi, že sa domáha odškodnenia ujmy, ktorá mu reálne vznikla a za ktorú zodpovedá štát na základe zásady absolútnej objektívnej zodpovednosti. Žalovanému sa oplatí udržiavať tento stav, ktorý bude stáť štát stále neporovnateľne menej než by musel vynaložiť v prípade rozšírenia počtu hasičov tak, aby na každej hasičskej stanici mohla byť vytvorená jedna nová hasičská zmena a takýmto spôsobom mohol byť reálne dodržiavaný aspoň smernicou obmedzený týždenný pracovný čas. Odškodné, ktoré žalovaný takýmto spôsobom platí dotknutým žalobcom v obdobných veciach, je doslova len kvapkou v mori oproti nákladom, ktoré by musel vynaložiť, ak by podstatu problému chcel reálne riešiť. Tvrdenie žalovaného, že sa žalobca mal domáhať namiesto žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy upustenia od zásahu do svojich osobnostných práv v zmysle § 13 ods. 1 OZ, je vzhľadom na okolnosti veci absurdné. Reálne odstránenie existujúceho protiprávneho stavu si totiž vyžaduje vykonanie takých krokov zo strany štátu, ktoré žiadny jednotlivec nemá možnosť ovplyvniť. Zabrániť ďalšiemu pokračovaniu v porušovaní smernice na úkor hasičov si vyžaduje legislatívnu zmenu a rozšírenie počtu zásahových hasičov. Žalobca už nie je ochotný tento protiprávny stav znášať. Pokiaľ žalovaný spochybňuje, že žalobca akúkoľvek ujmu na právach utrpel, ktorá by bola odškodniteľná poskytnutím peňažnej náhrady, poukazuje žalobca na rozhodnutie SD EÚ vo veci Günter Fuß, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe bez ďalšieho dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) smernice a to bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu z hľadiska vnútroštátneho práva.
3.2 Súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je primeraná, spĺňa satisfakčnú, preventívnu aj sankčnú funkciu. Primeranosť priznanej náhrady potvrdili súdy v desiatkach rozhodnutí, rozhodnutie súdu prvej inštancie je v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou Krajského súdu v Banskej Bystrici (ako aj súdov prvej inštancie v jeho obvode). Žalobca navrhuje potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 34 ods. 1 C. s. p. funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalovaného po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 C. s. p.) v celom rozsahu s prihliadnutím na žalovaným uplatnené odvolacie dôvody (§ 379 a § 380 C. s. p.) vyhodnotil odvolanie žalovaného ako nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdil ako vecne správny a podľa § 388 C. s. p. formálne zmenil vo výroku o trovách konania.

5. Súd prvej inštancie žalobe žalobcu vyhovel vychádzajúc z názoru, že smernica 2003/88/ES nebola do zákona č. 315/2001 Z. z. správne transponovaná, keď zákon o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti hasiča do služobného času a rozvrhnúť služobný čas žalobcu tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6 písm. b) smernice. Podľa názoru súdu prvej inštancie opakovane došlo v žalovanom období k prekročeniu maximálne prípustnej hranice priemerného týždenného pracovného času ustanoveného v článku 6 písm. b) smernice, k čomu dospel vlastnými výpočtami. Žalovaný spochybňuje tieto skutkové zistenia súdu prvej inštancie, ale vlastný výpočet odpracovaných hodín žalobcom v žalovanom období a prepočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu nepredkladá. Súd prvej inštancie v bode 52. uvádza, že z výplatných pások a plánu služieb žalobcu zistil údaje o priemernom počte týždenne odpracovaných hodín žalobcom. Odvolací súd tento prepočet za správny nepovažuje z dôvodu, že súd prvej inštancie pri výpočte odpracovaného času žalobcu nevychádzal zo skutočne odpracovaných hodín žalobcom, ale z fondu pracovného času, ktorý nepredstavuje veličinu vyjadrujúcu skutočne odpracovaný čas, ale plánovaný, do ktorého sa započítavajú aj neutrálne dni určené v článku 16 písm. b) smernice. Za neutrálne dni podľa článku 16 písm. b) smernice sa považujú dni dovolenky a práceneschopnosti

(doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne). Základom pre výpočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu mali byť údaje o počte odpracovaných hodín služobnej činnosti a služobnej pohotovosti uvádzané vo výplatných páskach žalobcu, ktoré údaje sú vytvorené zamestnávateľom pre účely priznania mzdy za to ktoré obdobie.

5.1 Žalovaný opakovane uvádza, že priemerný týždenný pracovný čas je potrebné zisťovať v 6 mesačnom referenčnom období. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore však neurčuje, kedy začína a kedy končí 6 mesačné referenčné obdobie, či je potrebné referenčné obdobie rozdeľovať na obdobia od januára do júna, od júla do decembra toho ktorého roku alebo od nástupu hasiča do služobného pomeru, čím by referenčné obdobia boli rozdielne u každého príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Súd prvej inštancie bez bližšieho vysvetlenia rozvrhol pracovný čas žalobcu do 6 mesačných období počnúc mesiacmi január a júl, nie je zrejmé, či cielene alebo z dôvodu, že sa to kryje so žalovaným obdobím, ktoré začína mesiacom júl 2020. Odvolací súd pre overenie skutkových záverov súdu prvej inštancie o prekračovaní priemerného týždenného pracovného času určeného v článku 6 písm. b) smernice uskutočnil vlastné výpočty vychádzajúc tiež z výplatných pások žalobcu a plánu služieb, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, avšak za základ pre svoje výpočty vzal len údaje o počte odpracovaných hodín služobnej činnosti a služobnej pohotovosti uvádzané vo výplatných páskach žalobcu. Pokiaľ v tabuľke č. 1 prepočítaval odvolací súd priemerný počet pracovných hodín pripadajúcich na to ktoré 6 mesačné obdobie bez odpočtu neutrálnych dní, výsledky ukazujú, že vo viacerých mesiacoch (3/2021, 4/2021, 9/2021, 11/2021, 2/2022, 5/2022, 6/2022, 3/2023, 5/2023) došlo k prekročeniu maximálne prípustného týždenného pracovného času, ale pri prepočtoch na 6 mesačné obdobie priemerný počet hodín pripadajúci na jeden týždeň klesol pod hodnotu 48.

Tabuľka č. 1

Mesiac	Hodiny služobnej činnosti	Hodiny služobnej pohotovosti	Spolu odpracované hodiny	Počet týždňov v mesiaci	Počet hodín pripadajúcich na týždeň
07/2020	140,07	44,93	185,00	4,40	42,05
08/2020	119,00	49,00	168,00	4,40	38,18
09/2020	87,00	28,00	115,00	4,20	27,38
10/2020	114,26	39,24	153,50	4,40	34,89
11/2020	104,00	42,00	146,00	4,20	34,76
12/2020	95,50	35,00	130,50	4,40	29,66
Spolu	659,83	238,17	898,00	2 6,00	34,54
6 mesačné obdobie					
01/2021	154,48	21,00	175,48	4,40	39,88
02/2021	136,67	49,00	185,67	4,00	46,42
03/2021	154,02	61,98	216,00	4,40	49,09
04/2021	154,22	61,78	216,00	4,20	51,43
05/2021	138,67	46,83	185,50	4,40	42,16
06/2021	34,42	6,58	41,00	4,20	9,76
Spolu	772,48	247,17	1019,65	25,60	39,83
6 mesačné obdobie					
07/2021	106,53	37,15	143,68	4,40	32,65
08/2021	119,00	49,00	168,00	4,40	38,18
09/2021	192,95	66,17	259,12	4,20	61,70
10/2021	72,00	28,00	100,00	4,40	22,73
11/2021	156,35	83,65	240,00	4,20	57,14
12/2021	122,20	49,00	171,20	4,40	38,91
Spolu	769,03	312,97	1082,00	26,00	41,62
6 mesačné obdobie					
01/2022	113,87	54,26	168,13	4,40	38,21
02/2022	162,55	73,45	236,00	4,00	59,00
03/2022	114,97	57,50	172,47	4,40	39,20
04/2022	96,00	50,85	146,85	4,20	34,96
05/2022	167,50	70,92	238,42	4,40	54,19

06/2022 146,28 69,72 216,00 4,20 51,43
Spolu 801,17 376,70 1177,87 25,60 46,01
6 mesačné obdobie
07/2022 101,93 48,00 149,93 4,40 34,08
08/2022 117,33 51,54 168,87 4,40 38,38
09/2022 64,00 32,00 96,00 4,20 22,86
10/2022 136,50 67,75 204,25 4,40 46,42
11/2022 136,23 55,77 192,00 4,20 45,71
12/2022 126,00 64,00 190,00 4,40 43,18
Spolu 681,99 € 319,06 1001,05 26,00 38,50
6 mesačné obdobie
01/2023 82,00 40,05 122,05 4,40 27,74
02/2023 21,25 8,00 29,25 4,00 7,31
03/2023 160,65 78,75 239,40 4,40 54,41
04/2023 149,00 40,00 189,00 4,20 45,00
05/2023 167,48 62,27 229,75 4,40 52,22
Spolu 580,38 € 229,07 809,45 21,40 37,82
6 mesačné obdobie

6. Akú činnosť žalobca skutočne v rozhodnom období vykonával bolo možné zistiť len z plánu služieb, v ktorom sa uvádza deň výkonu služobnej činnosti, odpracovaná pohotovosť, dni strávené na školení, rekondičnom pobyte, čerpanie dovoleniek, náhradné voľná a iné dôvody neprítomnosti v práci. V iných sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy na základe totožných skutkových a právnych dôvodoch žalovaný uvádzal, že do pracovného času hasiča sa započítava výkon štátnej služby, služobná pohotovosť, školenia, zvyšovanie kvalifikácie a rekondičné pobyty (napr. vo veciach vedených na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17Co/28/2025, 17Co/134/2024). Za neutrálne dni sa považujú podľa vyjadrenia žalovaného dovolenky uvádzané v pláne služieb pod skratkou DOV, práceneschopnosť pod skratkou PN a covidová práceneschopnosť pod skratkou PNK v zmysle článku 16 písm. b) smernice. Z výpisu o činnosti žalobcu z plánu služieb za žalované obdobie od 7/2020 do 05/2023 odvolací súd zistil počet neutrálnych dní za to ktoré 6 mesačné obdobie. Za prvé 6 mesačné obdobie od 07/2020 do 12/2020 je potrebné zohľadniť 18 neutrálnych dní, za 6 mesačné obdobie od 01/2021 do 06/2021 sa odpočítava 15 neutrálnych dní, za 6 mesačné obdobie od 07/2021 do 12/2021 má vykázaných 8 neutrálnych dní žalobca, za 6 mesačné obdobie od 01/2022 do 06/2022 je súčet neutrálnych dní 10, za ďalšie 6 mesačné obdobie od 07/2022 do 12/2022 je súčet neutrálnych dní 12 a za posledné len 5 mesačné obdobie od 01/2023 do 05/2023 sa zohľadňuje u žalobcu 21 neutrálnych dní. Z plánu služieb za žalované obdobie od 07/2020 do 05/2023 boli tieto údaje:

Tabuľka č. 2

Mesiac	Neutrálne dni Druh vykonávanej činnosti podľa počtu hodín a dôvod neprítomnosti v práci po mesiacoch	podľa článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES
07/2020	podľa plánu služieb v riadku S z plánovaných 184:00 hodín odpracoval žalobca 170:00 hodín a v druhom riadku s označením P má vykázanú pracovnú pohotovosť v stĺpci označenom skratkou PR 44:56 hodín (nie pod stĺpcom OH – čo znamená odpracované hodiny). V tomto mesiaci čerpal žalobca jeden deň dovolenky pod skratkou DOS (dovolenka bez odpočtu, ide o sviatok počas dovolenky zamestnanca, ktorý pripadol na deň, ktorý je inak jeho obvyklým pracovným dňom) a jeden deň dovolenky pod skratkou DOD (dodatková dovolenka, dovolenka nad rámec riadnej dovolenky).	
08/2020	v riadku S sa vykazuje 187:00 odpracovaných hodín, v riadku 3x DOV	

P pod stĺpcom PR 49:00 hodín pracovnej pohotovosti; v tomto mesiaci čerpal žalobca tri dovolenky pod skratkou DOV (riadna dovolenka).

09/2020 v riadku S vykázaných 178:00 odpracovaných hodín, v riadku P 2x DOV v stĺpci PR vykázaných 28:00 hodín pracovnej pohotovosti; 1x VSZ dva dni riadnej dovolenky pod skratkou DOV, na 09.09. je vykázaná v pláne služieb skratka „VSZ“ a v dňoch 24. – 30.09. sa zúčastnil žalobca rekondičného pobytu, na pracovné dni pripadá 24., 26., 28., 29. a 30. september

10/2020 počet odpracovaných hodín v riadku S je 185:30, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 39:14; v dňoch 1. – 7.10 sa zúčastnil žalobca rekondičného pobytu, na pracovné dni pripadá 1., 2., 5., 6., 7. október

11/2020 v riadku S počet odpracovaných hodín 172:00, v riadku P 3x DOV počet hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR 42:00; žalobca čerpal riadnu dovolenku pod skratkou DOV tri dni a jeden deň dovolenky pod skratkou DOS.

12/2020 v riadku S počet odpracovaných hodín je určený na 163:30 hodín, 1x VSZ v riadku P počet hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR 14:00. 8x PNK Na 02.12. je vykázaná skratka „VSZ“, dva dni nebol žalobca prítomný v práci pre účasť na lekárskom ošetrení a od 16. – 25.12. má vykázané PNK (deň práceneschopnosti z dôvodu karantény počas mimoriadnej situácie COVID-19), na pracovné dni pripadá 8 dní

6 mesačný súčet neutrálnych dní 18 dní

01/2021 v riadku S počet odpracovaných hodín 170:00, v riadku P v stĺpci PR počet hodín pracovnej pohotovosti 63:00; na 01.01.2021 je vykázaná neprítomnosť v práci pod skratkou DOS.

02/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 153:00, počet hodín 1x DOV pracovnej pohotovosti v stĺpci PR 49:00, jeden deň mal žalobca voľno pod skratkou VS (voľno za výkon služby vo sviatok) a čerpal jeden deň DOV.

03/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 170:00, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 61:59; jeden deň neprítomnosti v práci pod skratkou „VSZ“. 1x VSZ

04/2021 v riadku S sa vykazuje 170:00 odpracovaných hodín, v riadku P v stĺpci PR 61:47 hodín pracovnej pohotovosti. Žalobca čerpal jeden deň DOV. 1x DOV

05/2021 v riadku S počet odpracovaných hodín 165:30, v riadku P počet odpracovaných hodín pohotovosti pod stĺpcom PR 46:50.
Neprítomnosť v práci pod skratkou DOS jeden deň.

06/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 151:54, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 6:35; v dňoch 03.06. – 20.06. bol žalobca PN (klasický deň práceneschopnosti), jeden deň je vykázaná neprítomnosť v práci pod skratkou „SVP“ (osobné prekážky platené ostatné – voľno z kolektívnej zmluvy) a jeden deň neprítomnosti pod skratkou „VS“ (voľno za výkon služby vo sviatok). 12x PN

6 mesačný súčet neutrálnych dní 15 dní

07/2021 v riadku S vykázaných 170:00 hodín odpracovaných, v riadku P v stĺpci PR odpracované 37:09 hodín pracovnej pohotovosti; neprítomnosť v práci dva dni pod skratkou DOV a dva dni pod skratkou DOD. 2x DOV

08/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 170:00, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P 49:00 v stĺpci PR, neprítomnosť v práci tri dni pod skratkou DOV. 3x DOV

09/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 189:00, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 66:10.

10/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 165:00, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 28:00. Pre účasť na rekondičnom pobyte v období od 07.10. – 20.10. žalobca nepracoval, na pracovné dni pripadlo 10 dní, jeden deň neprítomnosť v práci pre DOV. 1x DOV

11/2021 počet odpracovaných hodín v riadku S 153:00, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 83:39.

12/2021 počet hodín odpracovaných podľa riadku S je 156:12, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P 48:53 stĺpec PR; neprítomnosť v práci 2x DOV, 9x DNO (deň nepretržitého odpočinku, voľno medzi službami). 2x DOV

6 mesačný súčet neutrálnych dní 8 dní

01/2022 počet odpracovaných hodín podľa riadku S 160:00, počet odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti riadok P stĺpec PR 54:08;
jeden deň neprítomnosti v práci pod skratkou „VSZ“, dva dni 2x DOV
čerpanie dovolenky DOV, na 9 dní sa vykazuje DNO. 1x VSZ

02/2022 počet odpracovaných hodín v riadku S 160:00, počet hodín pracovnej pohotovosti riadok P stĺpec PR 73:27; neprítomnosť

v práci jeden deň pod skratkou VS (2 dni), ostatné dni sa buď
vykazuje DNO a značka V (zrejme voľno medzi službami).

03/2022 v riadku S počet odpracovaných hodín 160:00, v riadku P v stĺpci
PR počet hodín pracovnej pohotovosti 60:21; v dňoch 02. – 07.03.
nepracoval žalobca pre PNK, vykazuje sa mu jeden deň DOV a
voľná medzi službami. 4x PNK
1x DOV

04/2022 v riadku S vykázaných 160:00 odpracovaných hodín, v riadku P
v stĺpci PR 48:00 hodín pracovnej pohotovosti; neprítomnosť v práci
2x pod skratkou LEK, 2x DOV.
2x DOV

05/2022 počet odpracovaných hodín v riadku S 167:30, počet hodín
pracovnej pohotovosti v riadku P pod stĺpcom PR 70:55;
jeden deň neprítomnosť pod skratkou VS.

06/2022 počet odpracovaných hodín v riadku S 160:00, počet hodín
pracovnej pohotovosti v riadku P stĺpec PR 69:43; DOD 1 deň

6 mesačný súčet neutrálnych dní 10 dní

07/2022 počet odpracovaných hodín v riadku S 181:30, počet hodín
pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 48:00; neprítomnosť v práci pod DOV 3x, jeden deň neprítomnosť VSZ, 1 deň DOD.
3x DOV
1x VSZ

08/2022 počet odpracovaných hodín v riadku S 160:00, počet hodín
pracovnej pohotovosti v riadku P stĺpec PR 51:32; neprítomnosť
v práci pod skratkou DOV 3x. 3x DOV

09/2022 počet odpracovaných hodín podľa riadku S 155:00, počet hodín
pracovnej pohotovosti v riadku P stĺpec PR 32:00. V dňoch
13. – 26.09. bol žalobca na rekondičnom pobyte, z toho na
pracovné dni pripadlo 10 dní, jeden deň je neprítomnosť
vykazovaná pod skratkou SVP (osobné prekážky platené, ostatné).

10/2022 počet odpracovaných hodín podľa riadku S 176:00, počet hodín
pracovnej pohotovosti v riadku P stĺpec PR 67:45, jeden deň DOV,
jeden deň SKO (školenie, na ktoré žalobcu vyslal zamestnávateľ),
jeden deň neprítomnosť pod skratkou VSZ. 1x DOV
1x VSZ

11/2022 v riadku S vykázaných odpracovaných 152:00, v riadku P v stĺpci PR počet odpracovaných hodín pohotovosti 55:46; 1x DOV a 1x neprítomnosť pod VS (voľno za výkon služby vo sviatok). 1x DOV

12/2022 počet odpracovaných hodín v riadku S 158:00, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P v stĺpci PR 62:22; neprítomnosť v práci 2x DOV. 2x DOV

6 mesačný súčet neutrálnych dní 12 dní

01/2023 počet odpracovaných hodín v riadku S 160:30, počet hodín pracovnej pohotovosti v riadku P stĺpec PR 38:25; neprítomnosti v práci DOS 1x a PN od 26. – 31.01., DOV 2x
2x DOV

02/2023 v riadku S odpracovaných 149:15 hodín, v riadku P vykázaných 8:00 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR; neprítomnosť v práci trvala od 01. – 23.02 z dôvodu PN. 17x PN

03/2023 v riadku S vykázaný počet odpracovaných hodín 176:00, v riadku P počet hodín odpracovanej pohotovosti 78:45 pod stĺpcom PR; 1x neprítomnosť pre DOV.
1x DOV

04/2023 v riadku S vykázaných 164:00 odpracovaných hodín, v riadku P 40:00 odpracovaných hodín pohotovosti v stĺpci PR; neprítomnosť v práci 1x DOV a 1x VS. 1x DOV

05/2023 v riadku S vykázaných 165:15 hodín odpracovaných, v riadku P 62:16 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR a 1x neprítomnosť v práci pre VS.

5 mesačný súčet neutrálnych dní 21 dní

7. Pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času žalobcu aplikujúc článok 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES, ktorý za pracovný čas považuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa, vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou k hodinám služobnej činnosti a hodinám služobnej pohotovosti vyplývajúcich z výplatných pások žalobcu odvolací súd pripočítal hodiny strávené žalobcom na školeniach a rekondičných pobytoch a potom priemerný počet žalobcom odpracovaných hodín za týždeň vypočítal tak, že počet týždňov v mesiaci v tabuľke č. 1 premenil na dni (26 týždňov = 182 dní, 25,60 týždňa = 179,20 dní, 21,40 týždňa = 149,80 dní), od ktorých v každom 6 mesačnom období odpočítal neutrálne dni a takto získaný počet započítateľných dní na výkon práce žalobcu znovu premenil na týždne, ktorým údajom vydelil počet odpracovaných hodín vykazovaných žalobcovi vo výplatnej páske, ku ktorým pripočítal hodiny strávené na školeniach a rekondičnom pobyte z dôvodu, že sa tento čas považuje za pracovný čas. Z takto získané údaje o odpracovanom čase žalobcu po vydelení počtom týždňov pripadajúcich na to ktoré polročné obdobie (po odpočítaní neutrálnych dní) dostal výsledok o priemernom počte odpracovaných hodín za týždeň, z ktorého vyplýva, že priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň v období 7/2020 až 12/2020 je 41,54. V období od 01/2021 do 06/2021 odpracoval žalobca priemerne 43,48 hodín, v období od 07/2021 do 12/2021 vyšiel priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň na 46,55. V období 01/2022 do 06/2022 sa žalobcovi vykazuje 49,11 odpracovaných hodín v priemere za týždeň, v období 07/2022 až 12/2022 došlo tiež k prekročeniu 48 hodinového priemerného pracovného času, keď v tomto období odpracoval žalobca v priemere 48,74 hodín týždenne. V poslednom 5 mesačnom období od 01/2023 do 05/2023 sa priemerný počet odpracovaných hodín na týždeň vykazuje číslom 43,99. Tieto výsledky získal odvolací súd nasledovným spôsobom:

Tabuľka č. 3

V období od – do

07/2020 – 12/2020 zo 182 dní (26 týždňov) sa odpočíta 18 neutrálnych dní = 164 dní : 7 = 23,42 týždňov
898 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 75 dopočítaných hodín za účasť na rekondičnom pobyte = 973 : 23,42 týždňov = 41,54 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

01/2021 – 06/2021 zo 179,20 dní (25,60 týždňov) sa odpočíta 15 neutrálnych dní = 164,20 dní : 7 = 23,45 týždňov
1019,65 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky : 23,45 týždňov = 43,48 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

07/2021 – 12/2021 zo 182 dní (26 týždňov) sa odpočíta 8 neutrálnych dní = 174 dní : 7 = 24,85 týždňov
1082 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 75 dopočítaných hodín za účasť na rekondičnom pobyte (10x 7,5) = 1157 dopočítaných hodín : 24,85 týždňov = 46,55 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

01/2022 – 06/2022 zo 179,20 dní (25,60 týždňov) sa odpočíta 10 neutrálnych dní = 169,20 dní : 7 = 24,17 týždňov
1177,87 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky : 24,17 týždňov = 49,11 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

07/2022 – 12/2022 zo 182 dní (26 týždňov) sa odpočíta 12 neutrálnych dní = 170 dní : 7 = 24,28 týždňov
1001,05 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 82,5 dopočítaných hodín za účasť na rekondičnom pobyte (10x 7,5 hodín rekondičný pobyt a 1 deň školenie x 7,5) = 1183,55 dopočítaných hodín : 24,28 týždňov = 48,74 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

01/2023 – 05/2023 zo 149,8 dní (21,40 týždňov) sa odpočíta 21 neutrálnych dní = 128,8 : 7 = 18,4 týždňov
809,45 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky : 18,4 týždňov = 43,99 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

8. Z prehľadu výpočtov priemerného počtu odpracovaných hodín za týždeň uskutočneného odvolacím súdom je evidentné, že spôsobom rozvrhnutia služobného času a pohotovostných služieb u žalobcu opakovane dochádzalo k prekročeniu maximálne prípustného týždenného pracovného času podľa smernice 2003/88/ES, čo bolo spôsobené tým, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore umožňoval nezapočítať hodiny služobnej pohotovosti vykonávané (odslúžené) hasičom v mieste výkonu štátnej služby do služobného času, hoci sa podľa článku 2 ods. 1 smernice aj čas neaktívnej služobnej pohotovosti považuje za pracovný čas definovaný smernicou ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a/alebo praxou. Porušenie článku 6 písm. b) smernice je dôsledkom nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., čo už priznala aj vláda SR (bod 10. tohto rozhodnutia).

9. Rozdielne výsledky pri výpočte priemerného pracovného času žalobcu za každé obdobie 7 dní medzi žalobcom a odvolacím súdom sú spôsobené dosadzovaním rôznych premenných do vzorca na výpočet priemerného pracovného času žalobcu.

10. Nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. potvrdzuje aj novela zákona č. 315/2001 Z. z. schválená Národnou radou Slovenskej republiky na 35. schôdzi dňa 17.06.2025. Návrh novely zákona o Hasičskom a záchrannom zbore predložila vláda, ktorá uznesením č. 298/2025 z 12.06.2025 schválila návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. a potreba novelizácie zákona o Hasičskom a záchrannom zbore podľa dôvodovej správy k návrhu zákona bola vyvolaná prebiehajúcimi súdnymi spormi príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v súvislosti s prekračovaním 48 hodinového priemerného týždenného služobného času, „ktoré vznikajú preto, že sa do tohto limitu nezarátava služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby, ako to

vyžaduje európska legislatíva“. V návrhu zákona sa uvádza, že služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru podľa aktuálneho znenia zákona č. 315/2001 Z. z. predstavuje 40 hodín týždenne, „pričom služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času“. Služobná pohotovosť sa príslušníkom určuje, t. j. nemajú možnosť ju odmietnuť. Výslovne sa uvádza, že: „Súdny dvor Európskej únie posudzuje legálnosť postupu Slovenskej republiky pri aplikácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES, ktorá stanovuje maximálny pracovný čas zamestnanca. Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičské a záchranné zložky. Zároveň začne Európska komisia posudzovať súlad zákona so smernicou 2003/88/ES; nie je predpoklad úspechu SR, pričom pri nezosúladení národnej legislatívy so smernicou 2003/88/ES hrozia pokuty v státisícoch až miliónoch Eur (vysoká pravdepodobnosť v pomerne krátkom horizonte). Na základe uvedeného je potrebné zabezpečiť zosúladenie národnej legislatívy so smernicou 2003/88/ES.“.

11. Schválená novela zákona č. 315/2001 Z. z. nemá žiaden vplyv na tento prebiehajúci súdny spor. Odvolací súd na prijatie novely zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a časť predkladacej správy, v ktorej vláda SR odôvodňuje potrebuje prijatia tejto novely, poukazuje len pre účely skráteného odôvodnenia svojho rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 1, 2 C. s. p., ktoré umožňuje odvolaciemu súdu pri stotožnení sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie obmedziť sa v odôvodnení svojho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.
11.1 Odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza, že súd prvej inštancie správne vyriešil všetky sporné otázky vyvstalé v priebehu konania. Súd prvej inštancie správne aplikoval právne predpisy, podľa ktorých nárok žalobcu posúdil. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom za rozhodné obdobie v § 85 ods. 1 a 2 považoval za služobný čas len časový úsek, v ktorom príslušník vykonával štátnu službu a čas služobnej pohotovosti v § 92 ods. 1 a 2 od služobného času oddeľoval. Práve takéto znenie ustanovení zákona o Hasičskom a záchrannom zbore umožňovalo nezapočítavať čas služobnej pohotovosti do služobného času a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času určeného v článku 2 ods. 2 smernice. Pritom účelom smernice 2003/88/ES je chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, smernica sa podľa článku 1 ods. 3 vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Nesprávny je názor žalovaného, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Služba hasičov sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Aj keď príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia úlohy pri zdolávaní požiarov a na úseku civilnej ochrany obyvateľstva vykonávajú záchranárske činnosti pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, ktoré nemožno predvídať, za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať a služobný čas príslušníkov rozvrhnúť tak, aby maximálny týždenný pracovný čas aj u príslušníkov Hasičského a záchranného zboru dodržaný bol.
11.2 Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj argumentáciu žalovaného, v rámci ktorej poukazoval na rozdiel medzi prebratím smernice 2003/88/ES na jednej strane a aplikáciou smernice 2003/88/ES na strane druhej s tým, že sa na aplikácii smernice 2003/88/ES nepodieľa. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky. Skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľa na aplikácii smernice 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z. z. vo vzťahu k žalobcovi, je podľa odvolacieho súdu z hľadiska prejednávaného sporu bez právneho významu. Podľa článku 29 smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom. Žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát (žalovaný) zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Nakoľko smernica 2003/88/ES je určená žalovanému (štátu), ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný (štát). Bezdôvodne sa preto žalovaný bráni v spore nedostatkom pasívnej vecnej legitimácie.

12. Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a

medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi. V zmysle článku 144 ods. 1 a článku 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku je súd viazaný medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom a tiež judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Právo Európskej únie má prednosť pred vnútroštátnym právom. Súdy SR sú povinné aplikovať vnútroštátne predpisy v súlade s normami práva Európskej únie a jej výkladom podaným Súdnym dvorom Európskej únie. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyslovil, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na služobný pomer zásahových jednotiek verejnej požiarnej služby.
12.1 Nesprávny je názor žalovaného, že článok 17 ods. 1 smernica 2003/88/ES umožňuje odklon od článku 6 smernice v prípade príslušníkov hasičského zboru. Tento článok sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje, na pracovníkov protipožiarnej služby sa vzťahuje článok 17 ods. 3, ktorý však neumožňuje odklon od článku 6 smernice.

13. Predmetom sporu bol nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy ako škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva Európskej únie, smernice 2003/88/ES, ktorá bola nesprávne transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky zákona č. 315/2001 Z. z. Vnútroštátny zákonodarca musí do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt a pokiaľ smernica, ktorá v zásade priamy účinok nemá, ale v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie môžu mať smernice vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát, vtedy, ak tento neprijal transponujúci právny akt alebo smernica nebola do vnútroštátneho práva transponovaná správne, môžu sa jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Právo jednotlivca na náhradu škody voči členskému štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Európskej únie vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vo veci D., spoločné veci C-6/90 a C-9/90.
13.1 Súdny dvor Európskej únie vo veci Günter Fuß C-429/09 odmietol názor, že je povinnosťou zamestnanca (hasiča), u ktorého opakovane dochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času upozorniť svojho zamestnávateľa s odôvodnením, že vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požadovali od svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie noriem únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore systematicky prenášaná na jednotlivca, čím by sa týmto orgánom umožnilo, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňatí z ich dodržiavania. Vyžadovanie tejto podmienky by znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Európskej únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov.

14. Súd prvej inštancie správne ustálil, že podmienky na priznanie nároku na náhradu škody (porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné, medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť) boli splnené. V konaní bolo preukázané, že v dôsledku porušenia únijného práva musel žalobca odpracovať reálne viac než 48 hodín týždenne v priemere a to na úkor svojho času na oddych a bezpečnosť pri práci. Ak je cieľom smernice 2003/88/ES chrániť bezpečnosť a zdravie zamestnanca určením maximálnej doby týždenného pracovného času, denného odpočinku, týždenného odpočinku, ročnej dovolenky a prestávok v práci, nebolo potrebné zisťovať, aký dopad má prekročenie maximálneho týždenného pracovného času na žalobcu či príslušníkov jeho rodiny, postačujúce je, že právo na denný a týždenný odpočinok po ťažkej a zodpovednej práci nebolo zachované.

15. Neobstojí názor žalovaného, že si žalobca v konaní spôsobom výpočtu nemajetkovej ujmy uplatňoval mzdový nárok. Cieľom žaloby žalobcu bolo dosiahnuť, aby bola dodržiavaná maximálna hranica týždenného pracovného času v súlade so smernicou. V zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie spôsob odškodnenia jednotlivca za porušenie práva Európskej únie zo strany členského štátu by mal vyplývať z vnútroštátneho poriadku. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi zo strany členského štátu porušením práva Európskej únie musí byť adekvátna spôsobenej škode. Súd prvej inštancie správne na prejednávaný spor analogicky aplikoval ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, keď vnútroštátny právny poriadok neobsahuje ustanovenia, podľa ktorých by bolo možné vec priamo posúdiť. Za bezvýznamné odvolací súd považuje, akým spôsobom dospel žalobca k výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, keď dôvodom uskutočneného výpočtu

bolo len odôvodnenie a možnosť ukontrolovania výšky požadovanej náhrady z hľadiska jej primeranosti. Žalobca, ako mnohí iní žalobcovia v skutkovo a právne obdobných prípadoch, mohol požadovať náhradu nemajetkovej ujmy aj akoukoľvek konkrétnou sumou bez akýchkoľvek výpočtov a keď zvolil spôsob určenia náhrady nemajetkovej ujmy spôsobom ako sa určuje jeho mzda podľa zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, neznamená to, že si uplatňuje doplatok mzdy, iba to, že výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy zrozumiteľným spôsobom odôvodnil. Žalobcom požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy spĺňa aj podľa názoru odvolacieho súdu satisfakčnú aj reparačnú funkciu, nebol dôvod znižovať jej výšku vzhľadom aj na skutkovo a právne obdobné spory prejednávané odvolacím súdom, na ktoré poukazoval aj žalovaný. Priznaná náhrada neprevyšuje náhrady priznávané obetiam trestných činov.

16. Žalovaný mal možnosť preveriť správnosť úvah súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v skutkovo a právne totožnej veci vedenej na Okresnom súde vo Zvolene pod sp. zn. 8C/15/2021 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 16Co/11/2022 v rámci dovolacieho konania začatého na jeho dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici; nestalo sa tak len z dôvodu, že žalovaný vzal dovolanie späť a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9CdoPr/7/2023 zo dňa 27.09.2023 dovolacie konanie zastavil.

17. Súd prvej inštancie rozhodol o nároku žalobcu na náhradu trov konania voči žalovanému podľa § 255 ods. 1 C. s. p. v súlade so zásadou úspechu v konaní. K zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto časti podľa § 388 C. s. p. pristúpil odvolací súd len z dôvodu, že o nároku žalobcu na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie nevykonateľným výrokom. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania bolo potrebné výrokom o nároku na náhradu trov konania formulovať do povinnosti ich náhrady (porovnaj napr. uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo/222/2016, sp. zn. 6Cdo/57/2017, sp. zn. 7Cdo/123/2016). Súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C. s. p. bude rozhodovať len o výške náhrady trov konania.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhoduje aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný v plnom rozsahu, vznikol mu teda nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. Aj o trovách odvolacieho konania z dôvodu vykonateľnosti tohto výroku rozhodol odvolací súd spôsobom, že povinnosť náhrady žalovanému uložil. O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania bude rozhodovať po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C. s. p.

19. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,
a) ktorému súdu je určené,
b) kto ho robí,
c) ktorej veci sa týka,
d) čo sa ním sleduje a
e) podpis
(§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C .s p.)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.)

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie vád a jeho poučení o následkoch neodstránenia vád dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).